

شناسنامه ماده:

ساعات هفتگی	نوع واحد	واحد	نوع ماده	عنوان ماده	کد ماده	دوره	کارشناسی		
									۱
								رشته	تفسیر
								روش تدریس	محاضره - خودخوان
								تعریف ماده	تدریس علم بدیع
								اهداف ماده	۱- شناخت عمیق فنون آرایه های لفظی و معنوی علم بدیع و اهداف آن ها ۲- پی بردن به اسرار بلاغی کلام ویژه قرآن کریم و احادیث نبوی ۳- تسلط بر تطبیق قواعد بلاغی بدیع بر نصوص
								دستاوردهای آموزشی	طلاب بعد از گذراندن این ماده بر موارد زیر قادر خواهند بود ۱- اهمیت علم بلاغت را در فهم معانی نصوص درک نمایند ۲- بر ابواب علم بدیع در بلاغت اطلاع کامل داشته باشند ۳- موارد خوانده شده در علم بلاغت را بر نصوص تطبیق دهند و طبق آن بر معنا استدلال نمایند

جدول ارزیابی و امتحانات:

ردیف	مورد	حداقل	حداکثر	توضیحات
۱	تعاریفات و تقسیمات	۱۵٪	۳۵٪	
۲	شرح با مثال	۱۵٪	۳۵٪	
۳	تطبیق قواعد	۳۰٪	۵۰٪	

مراجع و مصادر:

<p>۱- جواهر البلاغة، احمد الهاشمی، مؤسسة الصادق للطباعة و النشر، چاپ دوم ۱۳۸۳.</p> <p>۲- مختصر المعانی، سعد الدین تفتازانی، شرح السعد المسمی مختصر المعانی، تحقیق: محمد محیی الدین عبدالحمید، انتشارات سید الشهداء، قم ۱۴۰۹ هـ ق</p>
--

سرفصل های ماده:

جلسات هفتگی	موضوعات	مقرر تدریس
۱	تعریف لغوی و اصطلاحی علم بدیع؟، اولین کتابی که در علم بدیع تألیف شد؟، نام یا نام های دیگر توریه چیست؟ مثال ها و چگونگی تطبیق مثال ها برای هر یک از آرایه های استخدام، استطراد، افتنان.	بدیع، تاریخچه و واضع، محسنات معنوی، توریه جواهر البلاغة: صص ۳۱۱-۳۰۸؛ مختصر المعانی: صص ۳۶۵ و ۳۷۵؛ جواهر البلاغة: صص ۳۱۶-۳۱۱؛ مختصر المعانی: صص ۳۶۹ و ۳۶۸ و ۳۷۶؛
۲	مثال ها و چگونگی تطبیق مثال ها برای هر یک از آرایه های طباق، مقابله، مراعات النظیر، ایهام تناسب؟، مرجع هر یک از ضمائر بیت «فَسَقَى الْغَضَّاءُ وَالتَّازِلِيهِ وَإِنْ هُمْ شَبَّوْهُ بَيْنَ جَوَانِحِ قُلُوبٍ» چیست؟	استخدام، استطراد، افتنان، طباق، مقابله، مراعات النظیر، ایهام تناسب. جواهر البلاغة: صص ۳۱۶-۳۱۱؛ مختصر المعانی: صص ۳۶۹ و ۳۶۸؛

<p>۳</p> <p>مثال‌ها و چگونگی تطبیق مثال‌ها برای هر یک از آرایه‌های ارصاد، ادماج، مذهب کلامی، حسن تعلیل چگونه است؟ تعریف هر یک از اصطلاحات ادبی فاصله، فقره، قافیه و روی چیست؟، تطبیق آرایه‌ی حسن تعلیل با بیت «یا واشیا حَسُنْتَ فینا إساءةٌ نَجی حِذَارُکَ إِنسانی مِنَ الْعَرَقِ» چگونه است؟</p>	<p>ارصاد، ادماج، مذهب کلامی، حسن تعلیل. جواهر البلاغة: صص ۳۲۰-۳۱۶؛ مختصر المعانی: صص ۳۷۰ و ۳۸۸-۳۹۲ و ۳۹۵؛</p>
<p>۴</p> <p>مثال‌ها و چگونگی تطبیق مثال‌ها برای هر یک از آرایه‌های تجرید، مشاکله، مزاجه، طی و نشر، جمه، تفریق، تقسیم چگونه است؟، تجرید با کدام یک از مباحث علم بیان ارتباط دارد؟،</p>	<p>تجرید، مشاکله، مزاجه، طی و نشر، جمه، تفریق، تقسیم. جواهر البلاغة: صص ۳۲۵-۳۲۱؛ مختصر المعانی: صص ۳۷۶ و ۳۷۸ و ۳۸۳؛</p>
<p>۵</p> <p>آیا آیات «نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ» و «نَسُوا اللَّهَ فَنَسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ» دارای آرایه‌ی مشاکله هستند؟ چگونه؟، دو لفظی که آرایه مشاکله را در بیت «من مُبْلِغُ أُنَاءِ يَعْرَبِ كُلِّهَا أَنی بنیت الجار قبل المنزل» بوجود آورده‌اند کدامند؟، شرط و جزای شرط ذر بیت «إِذَا مَا نَهَى النَّاهِي فَلَجَّ بِي الْهَوَى أَصَاخَتْ إِلَى الْوَأَشِي فَلَجَّ بِهَا الْهَجْرُ» کدام است؟</p>	<p>جواهر البلاغة: صص ۳۲۵-۳۲۱؛ مختصر المعانی: صص ۳۷۶ و ۳۷۸ و ۳۸۳؛</p>
<p>۶</p> <p>مثال‌ها و چگونگی تطبیق مثال‌ها برای هر یک از آرایه‌های جمع با تفریق، جمع با تقسیم، مبالغه، مغایره، تأکید المدح بما يشبه الذم، تأکید الذم بما يشبه المدح. جواهر البلاغة: صص ۳۳۰-۳۲۶؛ مختصر المعانی: صص ۳۸۵ و ۳۸۰-۳۸۳ و ۳۹۴-۳۹۲؛</p>	<p>جمع با تفریق، جمع با تقسیم، مبالغه، مغایره، تأکید المدح بما يشبه الذم، تأکید الذم بما يشبه المدح چگونه است؟، انواع تأکید المدح بما يشبه الذم و تأکید الذم بما يشبه المدح کدامند؟</p>
<p>۷</p> <p>تفاوت بین توریه و توجیه، مثال‌ها و چگونگی تطبیق مثال‌ها برای هر یک از آرایه‌های توجیه، نفی الشیء بإيجابه، القول بالموجب، اثتلاف اللفظ مع التفریع، سلب و ایجاب، ابداع، اسلوب حکیم، تشابه الاطراف، عکس، تجاهل العارف. جواهر البلاغة: صص ۳۴۲-۳۳۰؛ مختصر المعانی: صص ۳۹۲ و ۳۹۸ و ۳۹۷؛</p>	<p>تفاوت بین توریه و توجیه، مثال‌ها و چگونگی تطبیق مثال‌ها برای هر یک از آرایه‌های توجیه، نفی الشیء بإيجابه، القول بالموجب، اثتلاف اللفظ مع المعنی، تفریع، سلب و ایجاب، ابداع، اسلوب حکیم، تشابه الاطراف، عکس، تجاهل العارف چگونه است</p>
<p>۸</p> <p>؟، بیست و دو مورد از محسنات لفظی و معنوی آیه‌ی ۴۴ سوره هود «وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءُ اقلِعِي وَغِيضَ الْمَاءِ وَقَضِيَ الْأَمْرُ وَأَنْتَوْتِ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بُعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ» را بیان کنید؟</p>	<p>جواهر البلاغة: صص ۳۴۲-۳۳۰؛ مختصر المعانی: صص ۳۹۲ و ۳۹۸ و ۳۹۷؛</p>
<p>۹</p> <p>تعریف لغوی و اصطلاحی جناس چیست؟، انواع جناس لفظی با تطبیق مثال نام ببرید؟، جواهر البلاغة: صص ۳۴۹-۳۴۳؛ مختصر المعانی: صص ۴۰۴- ۳۹۹؛</p>	<p>محسنات لفظی، جناس، انواع جناس لفظی</p>
<p>۱۰</p> <p>ارکان جناس در بیت «یا حمزة اسمح بوصل وامن علينا بقرب. فی ثغرک اسمک أضحی مصحفاً وقلبی» چیست؟، مثال‌ها و چگونگی تطبیق مثال‌ها برای هر یک از آرایه‌های تصحیف، ازدواج، سجع، موازنه، ترصیع، تشریح چگونه است؟ جواهر البلاغة: صص ۳۵۲-۳۵۰؛ مختصر المعانی: صص ۴۱۲- ۳۹۹؛</p>	<p>انواع جناس معنوی، تصحیف، ازدواج، سجع، موازنه، ترصیع، تشریح</p>
<p>۱۱</p> <p>مثال‌ها و چگونگی تطبیق مثال‌ها برای هر یک از آرایه‌های لزوم ما لا یلزم، رد اعجز علی الصدر، ما لا یستحیل بالانعکاس، مواربه، اثتلاف اللفظ مع اللفظ، تسمیط، انسجام، اکتفا، تطریز، سرقت‌های ادبی (انتحال) جواهر البلاغة: صص ۳۶۷-۳۵۳؛ مختصر المعانی: صص ۴۳۳- ۴۱۳؛</p>	<p>لزوم ما لا یلزم، رد اعجز علی الصدر، ما لا یستحیل بالانعکاس، مواربه، اثتلاف اللفظ مع اللفظ، تسمیط، انسجام، اکتفا، تطریز چگونه است؟</p>
<p>۱۲</p> <p>هر یک از اصطلاحات نسخ، مسخ، سلخ، اقتباس، تضمین، عقد، حل، تلمیح، براعت مطلع، براعت استهلال، حسن ابتداء، تخلص و حسن انتها به چه معناست؟</p>	<p>جواهر البلاغة: صص ۳۶۷-۳۵۳؛ مختصر المعانی: صص ۴۳۳- ۴۱۳؛</p>